

Рекомендовано до друку Вченою радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол від 17.07.2025 № 11).

З-12 Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення : матер. V Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 27 черв. 2025 р.). Дніпро : ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2025. 243 с.

Збірник конференції містить матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення» (27.06.2025), у роботі якої взяли участь представники закладів вищої освіти, наукових установ, правоохоронних органів, недержавних установ України та іноземних держав.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (голова); канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА** (заст. голови); докт. юрид. наук., проф. **Адріан ВАШКО**; канд. юрид. наук, доц. **Тетяна АЛФЬОРОВА**; докт. юрид. наук, доц. **Вадим ДАВИДЮК**; канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**; докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**; канд. юрид. наук, доц. **Станіслав ЧЕРНОП'ЯТОВ**; **Андрій МІРОШНИК** (секретар).

ISBN 978-617-8778-22-4

© ВНПЗ ДГУ, 2025
© Автори, 2025

ЗМІСТ

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ ТА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ ТА У СВІТІ

Ion Rotaru

THE INTERNATIONAL LEGAL FRAMEWORK ON THE
CRIMINALIZATION OF COMPUTER FORGERY..... 11

Албул С.В.

КРИМІНАЛЬНА РОЗВІДКА: ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОЇ
ДЕФІНІЦІЇ..... 17

Алфьорова Т.М.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДИСКРИМІНАЦІЇ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ:
ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ..... 20

Батурко О.В., Гула В.В., Дубовик К.О.

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ОРГАНІВ ПРИКОРДОННОГО
КОНТРОЛЮ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВОПОРЯДКУ ТА ПРОТИДІЇ
ПРАВопорушенням..... 24

Батурко О.В., Гула В.В., П'янківський М.А.

МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
(ІНТЕРПОЛ)..... 26

Батурко О.В., Гула В.В., Силка Є.В.

ЄВРОПЕЙСЬКЕ ПРИКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: РОЛЬ
FRONTEX У ПРОТИДІЇ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ..... 29

Біляцький О.С., Пшеничко Г.А.

СУТНІСТЬ І МЕЖІ ДЕРЖАВНОГО ПРИМУСУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
ПРАВОПОРЯДКУ: ТЕОРЕТИЧНІ СУПЕРЕЧНОСТІ ТА ШЛЯХИ
ГАРМОНІЗАЦІЇ..... 32

Вакуленко А.Е.

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ СПРИЯННЯ
ГРОМАДЯН ОПЕРАТИВНИМ ПІДРОЗДІЛАМ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ПРОТИДІЇ КРИМІНАЛЬНИМ
ПРАВопорушенням..... 35

Варава В.В.

ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБМЕЖЕННЯ
НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИСТОГО ЖИТТЯ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 38

України, а також забезпечення національної, державної, воєнної, економічної, громадської безпеки та правопорядку в умовах нових викликів.

Список використаних джерел та літератури:

1. Албул С. В. Оперативно-розшукова діяльність: сучасні доктринальні та праксеологічні концепти. *Воєнний стан: теоретико-праксеологічні проблеми юриспруденції* : колективна монографія. Lviv-Torun : Liha-Pres, 2024. С. 1–24. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-421-7-1>
2. Албул С. В. Пропозиції до проекту Закону України «Про кримінальну розвідку». Одеса : ОДУВС, 2025. 14 с. (вих. ОДУВС від 07.02.2025 р. № 1/389-2025).
3. План заходів, спрямованих на виконання Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки: затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2024 року № 792-р (зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 07.03.2025 № 272). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/792-2024-%D1%80/print> (дата звернення : 14.05.2025).
4. Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від 18.02.1992 № 2135-XII із змін. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення : 14.05.2025).
5. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди; за ред. В.І. Шинкарук. Київ : Абрис, 2002. 742 с.
6. Хворостянкіна А.В. Дефініції в законодавчих текстах: питання теорії. *Офіційний сайт Міністерства юстиції України*. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_6669 (дата звернення 14.05.2025).

Алфьорова Тетяна Миколаївна

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри права

Дніпровського гуманітарного університету

ORCID: 0000-0003-1208-8153

**ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДИСКРИМІНАЦІЇ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ:
ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ**

Дискримінація за ознакою статі залишається однією з найглибших і найпоширеніших форм порушення прав людини, що гальмує суспільний розвиток та перешкоджає досягненню повноцінної рівності. Попри значний прогрес у правовому регулюванні, особливо в рамках Європейського Союзу, ця проблема все ще потребує посиленої уваги та системного підходу. Україна, рухаючись шляхом європейської інтеграції, активно адаптує своє законодавство до стандартів ЄС, що робить аналіз правових аспектів

дискримінації за ознакою статі у цих двох правових системах надзвичайно актуальним.

Принцип недискримінації, зокрема за ознакою статі, є одним із фундаментальних принципів права Європейського Союзу, закріпленим у його установчих документах. Так, Договір про функціонування Європейського Союзу не лише проголошує принцип рівної оплати праці за рівну працю, а й створює основу для ширшої політики рівності [1]. Важливим інструментом є Хартія основних прав Європейського Союзу, яка чітко забороняє дискримінацію та гарантує рівність чоловіків та жінок [2]. Право ЄС розрізняє пряму та непряму дискримінацію, а також розглядає сексуальне домагання та інструкції щодо дискримінації як форми дискримінації. Законодавча база ЄС у цій сфері є розгалуженою і включає низку директив. Зокрема, Директива 2006/54/ЄС є ключовою для забезпечення рівних можливостей та рівного ставлення до чоловіків та жінок у питаннях праці та зайнятості, охоплюючи широкий спектр аспектів - від доступу до роботи та навчання до умов праці та соціального забезпечення [3]. Також слід відзначити Директиву 2004/113/ЄС, яка поширює принцип рівного ставлення на доступ до товарів та послуг [4], та Директиву (ЄС) 2019/1158, що стосується балансу між робочим та приватним життям для батьків та опікунів [5]. Вирішальну роль у формуванні та інтерпретації антидискримінаційного права ЄС відіграє Суд Європейського Союзу, чия прецедентна практика є обов'язковою для держав-членів і забезпечує єдине розуміння та застосування норм.

Конституція України закладає фундамент для забезпечення гендерної рівності, проголошуючи рівність прав і свобод громадян, незалежно від статі [6]. Проте для деталізації та імплементації цих принципів було розроблено спеціальне законодавство. Ключовим актом є Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», який визначає поняття дискримінації, її форми та встановлює загальні принципи боротьби з нею [7]. Спеціальним законом, що деталізує аспекти гендерної рівності, є Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», який визначає повноваження державних органів та механізми реалізації рівних прав [8]. Норми про заборону дискримінації інтегровані й у галузеве законодавство. Так, Кодекс законів про працю України містить заборону дискримінації у сфері праці, включаючи рівну оплату та заборону сексуальних домагань [9]; Кримінальний кодекс України [10] передбачає відповідальність за порушення рівноправності громадян та за гендерно зумовлене насильство, зокрема домашнє насильство, регульоване окремим Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» [11].

Процес європейської інтеграції України вимагає активної гармонізації національного законодавства з *acquis communautaire* ЄС. Угода про асоціацію між Україною та ЄС передбачає зобов'язання України щодо імплементації Директив ЄС у сфері рівності. Це включає перегляд та адаптацію законодавчих актів для забезпечення відповідності європейським стандартам

щодо рівності в праці, доступі до товарів та послуг, а також у боротьбі з гендерно зумовленим насильством. Незважаючи на значний прогрес, існують прогалини та відмінності, які потребують подальшого вдосконалення, зокрема, щодо ефективності механізмів судового захисту та превентивних заходів.

Подолання дискримінації за ознакою статі вимагає комплексного підходу, що включає не лише вдосконалення законодавства, а й ефективну правозастосовну практику. У сфері праці, попри законодавчо закріплені принцип рівної оплати, гендерний розрив в оплаті праці залишається значною проблемою як в ЄС, так і в Україні, що свідчить про необхідність посилення контролю та прозорості. Сексуальні домагання на робочому місці також вимагають ефективніших механізмів запобігання та покарання.

У політичній сфері спостерігається недостатнє представництво жінок в органах влади. Якщо в ЄС активно застосовуються різні механізми, включно з гендерними квотами, то в Україні це питання все ще викликає дискусії та потребує подальших законодавчих ініціатив для забезпечення рівних можливостей.

Особливе місце займає боротьба з гендерно зумовленим насильством. Ратифікація Україною Стамбульської конвенції стала важливим кроком, який зобов'язує державу впроваджувати комплексні заходи для запобігання насильству, захисту постраждалих та переслідування кривдників. Попри це, ефективність правозастосування, зокрема у сфері домашнього насильства, все ще залежить від підвищення кваліфікації правоохоронних органів та судової системи, а також розвитку мережі спеціалізованих послуг для постраждалих.

Судова практика відіграє ключову роль у формуванні антидискримінаційної політики. Рішення Суду Європейського Союзу та Європейського суду з прав людини задають високі стандарти, до яких мають прагнути національні суди. В Україні Верховний Суд формує важливі правові позиції у справах про дискримінацію, проте проблеми доказування дискримінації, зокрема непрямої, залишаються викликом.

Перспективи вдосконалення правового захисту пов'язані з подальшою гармонізацією українського законодавства з правом ЄС, що вимагає не лише формального перенесення норм, а й їх ефективної імплементації. Важливим є підвищення правової освіти населення та професійної підготовки юристів, суддів, правоохоронців з питань гендерної рівності. Необхідно також посилювати роль Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та інших правозахисних інституцій, а також розвивати співпрацю з громадянським суспільством для ефективного моніторингу та лобювання змін.

Аналіз правових аспектів дискримінації за ознакою статі у законодавстві ЄС та України демонструє значний прогрес у формуванні правової бази для забезпечення гендерної рівності. Європейський Союз є лідером у розробці комплексних антидискримінаційних директив, які слугують орієнтиром для України. Процес євроінтеграції стимулює Україну до послідовного

наближення свого законодавства до європейських стандартів. Гармонізація українського законодавства з *acquis communautaire* ЄС у сфері гендерної рівності має вийти за межі формального перенесення норм. Критично важливим є проведення комплексної гендерно-правової експертизи чинних законів та підзаконних актів, що дозволить виявити і усунути приховані форми непрямой дискримінації та прогалини, які ускладнюють застосування європейських директив на практиці. Роль Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини має бути посилена через надання йому ширших повноважень у сфері розслідування випадків дискримінації та надання правової допомоги постраждалим. Розвиток співпраці з громадськими організаціями повинен трансформуватися від консультативної до партнерської, що дозволить залучати експертизу громадянського суспільства до формування державної політики та моніторингу її виконання. Досягнення повної гендерної рівності залежить не лише від законів, а й від зміни суспільної свідомості. Це потребує не просто підвищення правової освіти, а впровадження стратегічних освітніх програм, спрямованих на подолання гендерних стереотипів, починаючи зі шкільної освіти, та формування культури нульової толерантності до дискримінації на всіх рівнях.

Список використаних джерел та літератури:

1. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями. Офіційний вісник Європейського Союзу. 2016. С 202. С. 13–338. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
2. Хартія основних прав Європейського Союзу. (2012). Офіційний вісник Європейського Союзу, С 326. URL: http://www.europarl.europa.eu/charter/default_en.htm
3. Директива 2006/54/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 5 липня 2006 року про імплементацію принципу рівних можливостей та рівного ставлення до чоловіків та жінок у питаннях праці та зайнятості. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/UK/TXT/?uri=CELEX:32006L0054>
4. Директива 2004/113/ЄС Ради від 13 грудня 2004 року про імплементацію принципу рівного ставлення до чоловіків та жінок у доступі до товарів та послуг, а також їх надання. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/UK/TXT/?uri=CELEX:32004L0113>
5. Директива (ЄС) 2019/1158 Європейського Парламенту та Ради від 20 червня 2019 року про баланс між робочим та приватним життям для батьків та опікунів та про скасування Директиви 2010/18/ЄС Ради. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/UK/TXT/?uri=CELEX:32019L1158>
6. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
7. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06.09.2012 № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>

8. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>

9. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

10. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

11. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>

Батурко Олександр Вікторович

заступник начальника штабу,
начальник відділу прикордонного контролю
Білгород-Дністровський прикордонний загін
ORCID ID 0009-0001-7641-3982

Гула Віталій Вікторович

старший викладач кафедри
прикордонного контролю
факультету безпеки державного кордону
Національна академія Державної
прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького
ORCID ID 0000-0001-5090-6095

Дубовик Катерина Олександрівна

курсант 3 курсу
факультету забезпечення
оперативно-службової діяльності
Національна академія Державної
прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького
ORCID ID 0009-0002-1489-9267

**МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ОРГАНІВ ПРИКОРДОННОГО
КОНТРОЛЮ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВОПОРЯДКУ ТА ПРОТИДІЇ
ПРАВОПОРУШЕННЯМ НА КОРДОНІ**

У сучасному світі державні кордони виступають не лише географічними межами, але й стратегічними бар'єрами, які потребують ефективного управління, особливо в умовах підвищених міграційних потоків, міжнародного тероризму та транснаціональної злочинності. У зв'язку з цим особливого значення набуває діяльність прикордонних служб, які мають забезпечувати не тільки контроль за перетином кордону, а й гарантувати правопорядок, безпеку та дотримання прав людини.

Державна прикордонна служба України (ДПСУ) у своїй роботі активно орієнтується на міжнародний досвід, зокрема країн Європейського Союзу, США, Канади, а також держав, які мають високий рівень інтеграції